

agitatorisk Talemaade, har Venstre og Højre en mærkværdig Evne til indtil det banale, det stereotype at blive ved med at gentage denne Frase uden Hensyn til, om der er Mening eller Indhold i den, og uden Hensyn til, om den imødegaas aldrig saa tidt. De Herrer vurderer ikke Intelligensen og Smagen hos de Vælgerskarer, de henvender sig til, synderlig højt. Men Sandheden er saa simpel og ligetil. Vi gik med til Kompromisset i 1915, fordi der ikke kunde naas mere, og udtalte vor Glæde over det Fremskridt, som afskaffede den privilegerede Valgret, men dermed afskar vi os ikke fra at arbejde paa videre Fremskridt, tværtimod. Nu havde vi netop naaet det Fremskridt, der gjorde, at det maatte blive lettere i Fremtiden at komme længere frem, og derfor var vi glade ved det, der skete i 1915. Der er sket saa store Omvæltninger i Verden, at nu maatte vi kunne komme et betydeligt længere Skridt frem end det, som det ærede Flertal nu vil blive staaende ved. Ja, de vil slet intet Fremskridt eller saa godt som intet. Det var ikke Moderation, naar vi i 1915 gik med til denne Grundlov, det var god Opportunisme. Moderation er det at nøjes med mindre, end man kan faa; Opportunisme er at tage, hvad der kan faas i hvert enkelt givet Øjeblik for saa, naar Tiden bliver gunstigere, at komme længere frem. Det, jeg bebrejder Venstre, er, at nu kan de komme længere frem, det koster dem bare et Ord, bare en Afstemning, men de vil ikke. I 1915 kunde vi ikke komme længere, derfor var det undskyldeligt, at Forfatningen af 1915 ikke blev fuldt tilfredsstillende. Vi kunde sikkert ikke være kommet længere, vi kunde ikke den Gang komme helt tilbage til Juni-Grundloven med det fælles Vælgerkorps til begge Ting. Derfor var det en ærlig og god Sag at være, jeg vil ikke sige moderat, men opportunistisk, at tage, hvad der kunde faas; og det gjorde vi den Gang. Nu kan de Herrer komme længere, og det har ogsaa i Udvalget vist sig, at de egentlig nok vilde, de havde en vis Lyst til at komme længere, at faa en mere demokratisk Ordning med Hensyn til landstingsvalgte Medlemmer, men Statsministeren har jo afgivet den ulykkelige Erklæring, og dette har bevirket, at de Herrer ikke kunde naa, hvad de selv ønskede, Statsministeren har bundet dem paa Hænder og Fødder overfor det konservative Folkeparti. Selv i det konservative Folkeparti var der mange, som vilde gaa endnu længere paa dette Punkt, fordi der var visse Ting i den nye Be-

stemmelse om de landstingsvalgte, der talte dem, det var i Overensstemmelse med deres Principper om den absolutte Ligelighed i Valgretten, som man fra den Side i saa mange Aar har gjort sig til Talsmand for. Men de kunde ikke komme længere, for naar de kom tilbage fra Gruppemøderne, havde der samlet sig et Flertal, i øvrigt et lille Flertal, for, at de ikke maatte gaa længere. Statsministeren bandt ved sin Erklæring først Venstre, dernæst bandt han de lidt mere rørige Elementer i det konservative Folkeparti. Den højtærede Statsminister har ved sin Erklæring givet denne stivbenede og hvidlevrede Reaktion et Magtmiddel i Hænde til at modsætte sig Fremskridt, som selv Elementer indenfor hans eget Parti ønskede, Fremskridt, som store Dele af Venstre, for visse Punkters Vedkommende hele Venstre, ønskede. Se, mine Herrer, dette er Moderation, dette, at nøjes med mindre, end man kan faa, dette, at afskære sig selv fra den Mulighed, der foreligger for at komme fremad. Naar vi nu ikke kommer længere, er det ikke, fordi Venstre ikke kan, men fordi Venstre ikke vil, og det ønsker vi skal fastslaaes og understreges saa stærkt som muligt, for at Vælgerne kan drage den eneste rette Slutning, nemlig at Venstre ikke længere er et demokratisk Parti. Nu er det ikke et Højreflertal i det andet Ting, ikke en privilegeret Valgret, der bevirker, at de Herrer ikke kan komme længere frem, nej, nu er det deres egen Villie, at de ikke vil længere frem, nu er de Herrer blevet konservative.

Foruden disse Ændringer af de politiske Paragraffer i den gældende Grundlov har vi foretaget en almindelig Revision ogsaa af alle de øvrige Paragraffer. Vi har ment, at det var rigtigt og ogsaa opportunt ved denne Lejlighed, hvor vi forelægger et helt nyt Grundlovsforslag, da ogsaa at udtrykke vore Tanker i positiv Paragrafform med Hensyn til det, man kalder de sociale og kulturelle Paragraffer i Grundloven. De var jo i 1849 for en stor Del Løfteparagraffer, og vi har da villet skildre, hvorledes vi paa den sociale og demokratiske Udviklings nuværende Trin vil forme disse Paragraffer og dermed angive Maalet for vort Arbejde paa disse Punkter.

Der er for det første Kirkespørgsmaalet. Ifølge vort Program ønsker vi Kirken adskilt fra Staten. Vi er ikke ene derom. Indenfor det radikale Parti og indenfor Venstre er der ogsaa Tilhængere af denne Tanke; der sidder indenfor Venstre i dette